

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG’LARI HISOBIGA MOLİYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o’g’li KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO’NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHDA XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI VA UNI O’ZBEKISTON SHAROITIDA QO’LLASH IMKONIYATLARI	38
Ne’matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	43
Буранова Лола Вахобовна ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI.....	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna XIZMAT KO’RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG’OR XORIJIY TAJRIBALARI	
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o’g’li INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	73
Abdullo Sohobov O’ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich KORXONALAR MOLİYAVIY HOLATINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o’g’li BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi O’ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO’LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich O’ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSIYALAR KESIMIDA).....	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPERIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI.....	118
Olokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	128
Qurbonov Abror Abdullayevich GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY.....	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI.....	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH.....	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOHOVCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	161
Marqayev Xurshid Aliqulovich THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS.....	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	170
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich Shukurova Nilufar Qahramonova IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao USTAMA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH.....	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LCHASHNING METODOLOGIK MODELI VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbas Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	

MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA.....	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQLASHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH.....	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	

O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH	331
Davronov Sanjar Ziyotovich SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxonovna ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJIY TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa) Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun) GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI.....	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE.....	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev Sarvarbek Allayev Erkin ugli Shavkat Asrolovich Ruziev DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH: O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH.....	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	
TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOB TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	430
Bakhit Mambetnazarov	
Atabek Tureev	
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIYASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI.....	434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА	439
Джураева Гузаль Шавкатовна	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	
XORIJYIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	453
Xatamov Nurbek Ochildiyevich	
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOB VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI	458
Ostonokulov Azamat Abdurkarimovich	
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich	
MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД).....	470
Азимжон Мелиев Муродулло угли	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS	475
Wang Biao	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	SANOAT KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	481
	Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li	
	QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI.....	488
	Mallabayev Jobir Baxtiyorovich	
	ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY	493
	Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
	WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT AND LOGISTICS CLUSTER IN THE NEW UZBEKISTAN.....	500
	Musayeva Shoirazimovna	
	FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN	507
	Muradov Alisher Kurbanbaevich	
	DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	513
	Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li	
	KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	521
	No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
	KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	526
	Mirzaev Ozod Furkatovich	
	INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA.....	531
	Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o'g'li	
	ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ	538
	Хамидова Фарิดахон Абдулкарим кизи	
Каримова Азиза Аъзамиддин кизи		
BANK TIZIMIDA QO'LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	545	
Ollokulova Feruza Mansurovna		
Xursanova Shaxnoza Anvar qizi		
TA'LIM MUASSASALARIDA QO'SHIMCHA TA'LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	549	
Safarova Kamola Shuxrat qizi		
QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI	553	
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich		
AYOLLARGA NISBATAN ZO'RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	562	
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova		
ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ	567	
Насиров Дилшод Фархадович		
Асадов Амальжон Мехрожевич		
Ахматов Алинур Дилшодович		

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	572
Насиров Дилшод Фархадович Хамраева Севара Мамуржановна Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна	
INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi	
ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ	586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли	
XORIJIIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA'SIRI ("IПОТЕКА-BANK" AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA)	598
Kadirov Vaxid Marimbayevich Rajabbojeva Asalxon Mahmud qizi	
OECD VA YEVRONA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O'ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	605
Tuxliyev Bozor Karimovich Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich	
JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	614
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ	621
Ли Ирина Валентиновна	
JA'HON IQTISODIYOTIDA O'ZBEKISTONNI TUTGAN O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	627
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOIIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	633
Hayitov Jamshid Xolvoyevich Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI	638
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi	
EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY	644
Jie YANG	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	651
Усманова Диляфруз Каршиевна	
YASHIL ISTE'MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	656
Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA'SIRI	661
Ibragimova Saule Orinbaevna	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA IJTIMOIIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV	665
Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI	671
Murtazayev Ulug'bek Abdusalom o'g'li	
XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI	675
Xasanov Baxodir Akramovich Yo'lchiyev Oybek Ulug'bek o'g'li	

SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY RISKLARINI KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI	683
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH	688
Ibragimov Husen Ismailovich	
KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	692
Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING	698
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Mamasolieva Kamila	
Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	706
Xatamov Nurbek Ochildiyevich	
TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI MAKRO VA MIKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI	711
Nabixo'jayeva Maxfuza Ulug'bekovna	
AGROKLASTERLARDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI	717
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA DASTURIY BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	723
Umidjon Abdullajonov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	730
Избосаров Бобуржон Бахриддинович	
Ахмедова Улмасой Хусан кизи	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ	736
Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI	741
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
BYUDJET TASHKILOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	747
Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI	756
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
YER-SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	762
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI	767
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich	
Sarvinozxon Lutfullayeva Azizxon qizi	
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI	775
Mallayev Sirojiddin Eshdavatovich	

UDK: 338.45:622.3:004 NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI

Mallayev Sirojiddin Eshdavatovich

“O‘zbekneftgaz” AJ,

Konlarni ishlatish departamenti boshlig‘i

Tel.: +998 97 460 86 88

E-mail: diplomat1986@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalardan foydalanishning xalqaro tajribasi keng qamrovda tahlil etilgan. Maqolada sun‘iy intellekt, katta ma‘lumotlar tahlili (Big Data), narsalar interneti (IoT), bulutli hisoblash hamda raqamli egizaklar kabi zamonaviy texnologiyalarning neft-gaz tarmog‘ida qo‘llanilishi, ularning iqtisodiy samaradorligi va jahon amaliyotidagi natijalari ko‘rib chiqilgan. AQSh, Norvegiya, Xitoy, Rossiya va boshqa yetakchi mamlakatlarda amalga oshirilayotgan raqamli transformatsiya tajribasi o‘rganilgan. Shuningdek, O‘zbekiston neft-gaz sektorida raqamli texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlari va mavjud muammolar muhokama etilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli transformatsiya, neft-gaz sanoati, sun‘iy intellekt, narsalar interneti, katta ma‘lumotlar, raqamli egizak, bulutli hisoblash, IIoT, SCADA, smart field.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of international experience in the use of digital technologies in the oil and gas industry. It examines the application of modern technologies such as artificial intelligence, big data analytics, the Internet of Things (IoT), cloud computing, and digital twins in the oil and gas sector, along with their economic efficiency and outcomes in global practice.

Keywords: digital transformation, oil and gas industry, artificial intelligence, Internet of Things, big data, digital twin, cloud computing, IIoT, SCADA, smart field.

Аннотация. В данной статье широко проанализирован международный опыт применения цифровых технологий в нефтегазовой отрасли. Рассмотрено использование таких современных технологий, как искусственный интеллект, анализ больших данных (Big Data), Интернет вещей (IoT), облачные вычисления и цифровые двойники в нефтегазовом секторе, их экономическая эффективность и результаты в мировой практике.

Ключевые слова: цифровая трансформация, нефтегазовая промышленность, искусственный интеллект, Интернет вещей, большие данные, цифровой двойник, облачные вычисления, IIoT, SCADA.

KIRISH

XXI asrning ikkinchi o‘n yilligidan boshlab jahon iqtisodiyotida raqamli transformatsiya jarayonlari keskin tezlashdi. Neft-gaz sanoati — global energetikaning asosiy tarkibiy qismi sifatida ushbu o‘zgarishlardan chetda qolmadi. Bugungi kunda neft-gaz kompaniyalari ishlab chiqarish, qayta ishlash, tashish va sotish jarayonlarini raqamlashtirish orqali samaradorlikni oshirish, xarajatlarni qisqartirish hamda ekologik ta’sirni kamaytirish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda [1].

McKinsey Global Institute tadqiqotlariga ko‘ra, neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish yiliga 1 trillion AQSh dollaridan ortiq qo‘shimcha qiymat yaratish imkonini beradi [2]. Ushbu yuqori iqtisodiy salohiyat jahonning yirik energetika kompaniyalari — BP, Shell, ExxonMobil, Saudi Aramco, Equinor va boshqalarni raqamli investitsiyalarni faol ravishda kengaytirishga undamoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham neft-gaz sektorini rivojlantirish va modernizatsiya qilish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan O‘zbekiston Respublikasining yangi taraqqiyot strategiyasida energetika sohasini raqamlashtirish ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida belgilangan [3].

Ushbu maqolaning asosiy maqsadi — neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalarning asosiy yo'nalishlarini, ularning global miqyosdagi qo'llanilish tajribasini hamda erishilgan natijalarni tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotda qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va statistik usullardan foydalanildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi xalqaro ilmiy adabiyotlarda faol muhokama etilmoqda. D. Yergin va R. Johansen o'z tadqiqotlarida energetika sektorida raqamli o'zgarishlarning strategik ahamiyatini ta'kidlab, ushbu jarayonni "to'rtinchi sanoat inqilobi"ning muhim tarkibiy qismi sifatida tavsiflaydilar [4].

Bjørnstad S.H. va boshqalar Norvegiya kontinental shelfi misolida neft-gaz platformalarini raqamlashtirish jarayonini o'rganib, sun'iy intellekt va mashinali o'rganish usullarining operatsion xavfsizlikni ta'minlashdagi samaradorligini asoslab berganlar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mazkur texnologiyalar joriy etilgandan so'ng avariya holatlari soni 35 foizga kamaygan [5].

Vosen R. Big Data texnologiyalarining neft-gaz tarmog'ida qo'llanilishini tahlil qilib, geologik ma'lumotlarni qayta ishlash hamda zaxiralarni baholash aniqligini oshirishda ushbu texnologiyaning hal qiluvchi rolini ta'kidlaydi. Xususan, seysmik ma'lumotlarni intellektual tahlil qilish neft va gaz zaxiralarini aniqlash aniqligini 30–40 foizga oshirish imkonini berishini ko'rsatgan [6].

Neft-gaz sanoatida qo'llanilayotgan raqamli texnologiyalarning tizimli tavsifi keltirilgan. Mazkur texnologiyalar o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi xususiyatga ega bo'lib, ularni integratsiyalashgan holda joriy etish eng yuqori samaradorlikka erishish imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval
Neft-gaz sanoatida qo'llaniladigan asosiy raqamli texnologiyalar¹

Texnologiya	Qo'llanish sohasi	Samaradorlik	Yetakchi kompaniyalar
Sun'iy intellekt (AI/ML)	Burg'ilashni optimallashtirish, prognoz, texnik xizmat	Unumdorlik +10-30%	BP, Saudi Aramco, Shell
IoT / IIoT	Real vaqt monitoring, masofaviy boshqaruv	Yo'qotish -14-20%	Schlumberger, Equinor
Big Data Analytics	Geologik tahlil, zaxiralarni baholash	Aniqlik +30-40%	ExxonMobil, Chevron
Raqamli egizak	Virtual modellashtirish, simulyatsiya	Xarajat -20-25%	Siemens, BP, ADNOC
Bulut hisoblash	Ma'lumot saqlash, tezkor qayta ishlash	IT xarajat -12-18%	AWS, Microsoft, Google
SCADA (yangi avlod)	Jarayonlarni avtomatik boshqarish	Xavfsizlik +20-30%	Honeywell, Emerson

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalarni qo'llashning xalqaro tajribasini o'rganish maqsadida tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, statistik tahlil hamda ilmiy abstraksiyalash usullaridan foydalanildi. Shuningdek, turli mamlakatlar tajribasi o'zaro solishtirilib, raqamli texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligi va amaliy natijalari baholandi. Tadqiqot jarayonida rasmiy hisobotlar, ilmiy manbalar va analitik ma'lumotlar asosida umumlashtirilgan xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sun'iy intellekt (AI) va mashinali o'rganish (ML) texnologiyalari neft-gaz sanoatida keng miqyosda qo'llanilmoqda. Ushbu texnologiyalar zaxiralarni baholash, burg'ilash jarayonini optimallashtirish, uskunalarni nosozligini oldindan prognozlash hamda bozor narxlarini bashorat qilish kabi yo'nalishlarda muhim o'rin egallaydi [10].

1 Muallif ishlanmasi

BP kompaniyasi sun'iy intellekt asosidagi APEX tizimidan foydalangan holda Abu-Dabi neft quduqlarining unumdorligini 10 foizga oshirishga erishgan [11]. Shell kompaniyasi esa sun'iy intellekt yordamida kompressor stansiyalaridagi energiya sarfini 15 foizga kamaytirgan [12].

GE Digital kompaniyasining Predix platformasi neft-gaz korxonalarida uskunalar nosozligini 72 soat oldin aniqlash imkonini beradi. Bu esa rejalashtirilmagan to'xtab qolish holatlarini 20–25 foizga kamaytirishga xizmat qilgan [13]. Saudi Aramco kompaniyasi esa quduq burg'ilash muddatini 30 foizga qisqartirib, yiliga taxminan 500 mln AQSh dollari miqdorida iqtisodiy samaraga erishgan [14].

Narsalar interneti (IoT) texnologiyasi neft-gaz sanoatida real vaqt rejimida monitoring va masofaviy boshqaruv tizimlarini yaratishning asosiy vositasiga aylangan [15]. Norvegiyaning Equinor kompaniyasi o'z offshore platformalarini to'liq raqamlashtirib, xodimlar sonini 30 foizga qisqartirgan holda ishlab chiqarish hajmini barqaror saqlab qolgan [16].

Rossiyaning Rosneft kompaniyasi Sibir neft va gaz konlarida IoT tizimlarini joriy etish orqali 2021–2023-yillarda qazib chiqarish jarayonidagi yo'qotishlarni 14 foizga kamaytirgan [17]. Xitoyning CNPC kompaniyasi esa 50 000 dan ortiq sensor va IoT qurilmalarini joriy etib, operatsion xodimlar sonini 35 foizga qisqartirishga erishgan [18].

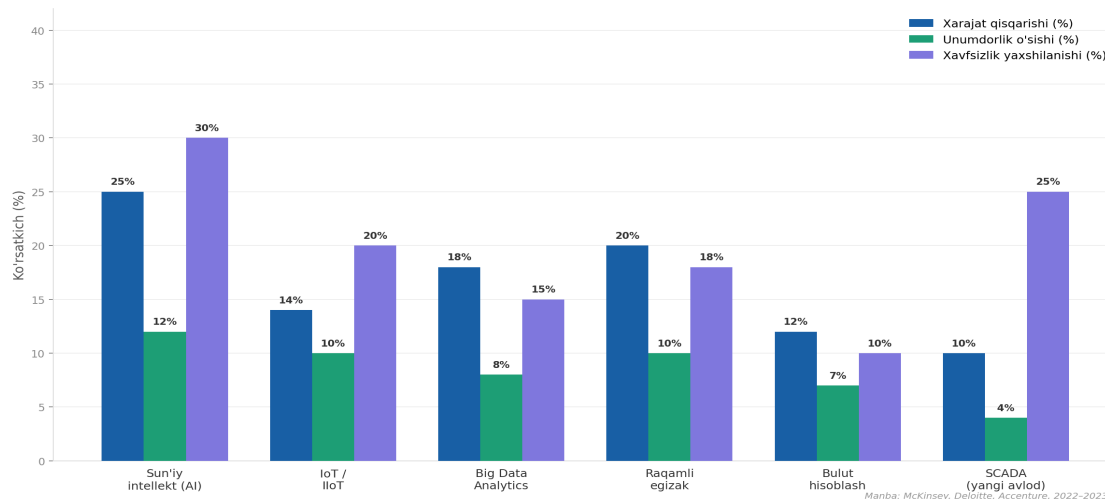
Katta ma'lumotlar tahlili (Big Data Analytics) neft-gaz sanoatida muhim o'rin tutadi. Masalan, dengiz platformalaridan biri kuniga 2 TB dan ortiq ma'lumot generatsiya qiladi [19]. ExxonMobil kompaniyasi seysmik ma'lumotlarni tahlil qilishda Big Data texnologiyalaridan foydalangan holda yangi neft zaxiralarini aniqlash aniqligini 40 foizga oshirgan [20]. Chevron kompaniyasi "Digital life-of-well" konsepsiyasi asosida yiliga 100 mln AQSh dollaridan ortiq iqtisodiy samaraga erishgan [21].

Raqamli egizak (Digital Twin) texnologiyasi — fizik obyektning virtual modeli bo'lib, real vaqt ma'lumotlari asosida doimiy ravishda yangilanib boradi [23]. Siemens va Equinor hamkorligida platforma qurilishi bosqichida 20 foizgacha xarajat tejalgan, operatsion faoliyatda esa energiya sarfi 15 foizga kamaygan [24]. BP kompaniyasida texnik xizmat ko'rsatish vaqti 25 foizga qisqartirilgan [25].

Bulutli hisoblash va kiberxavfsizlik masalalari ham alohida ahamiyat kasb etadi. Saudi Aramco kompaniyasi 2020-yilda AWS bilan strategik hamkorlikni yo'lga qo'yib, yiliga taxminan 300 mln AQSh dollari tejash va operatsion samaradorlikni 30 foizga oshirishni rejalashtirgan [28]. Shu bilan birga, 2021-yilda Colonial Pipeline kompaniyasiga uyushtirilgan ransomware hujumi neft-gaz infratuzilmasini ishonchli himoya qilish zaruratini global darajada yaqqol namoyon etdi [29].

SCADA va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari ham sanoatda keng qo'llanilmoqda. Honeywell kompaniyasining Experion PKS tizimi dunyo bo'ylab 10 000 dan ortiq neft-gaz obyektlarida joriy etilgan. Ushbu tizimni qo'llagan korxonalarda ishlab chiqarish unumdorligi o'rtacha 3–5 foizga, xavfsizlik ko'rsatkichlari esa 20–30 foizga yaxshilangani kuzatilgan [32] (1-rasm).

3-jadval. Raqamli texnologiyalarning samaradorlik ko'rsatkichlari (xalqaro amaliyot bo'yicha o'rtacha qiymatlar)

1-rasm. Raqamli texnologiyalarning samaradorlik ko'rsatkichlari (%)²

AQSh tajribasi. AQSh neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha jahon yetakchilaridan biri hisoblanadi. 2023-yil ma'lumotlariga ko'ra, AQSh kuniga 13 mln barrel neft qazib chiqarib, tarixiy rekordni

2 Muallif ishlanmasi

yangiladi [34]. AQSh neft-gaz kompaniyalari raqamli transformatsiyaga har yili 15–20 mlrd AQSh dollari miqdorida investitsiya kiritmoqda. Xususan, Pioneer Natural Resources kompaniyasi quduq qazish xarajatlarini 30 foizga qisqartirishga erishgan [35].

Norvegiya tajribasi. Equinor kompaniyasi “Integrated Operations” konsepsiyasini joriy etish orqali offshore operatsiyalar xarajatlarini 25 foizga kamaytirgan [37]. Norvegiya neft-gaz sektori 2022-yilda IT va raqamli texnologiyalarga 4,2 mlrd AQSh dollari miqdorida sarmoya kiritgan. Stavanger shahrida shakllangan raqamli ekotizimda 200 dan ortiq texnologik startaplar faoliyat yuritmoqda [38].

Xitoy tajribasi. CNPC kompaniyasining Tarim Basin konida quduqlarning 80 foizdan ortig‘i avtomatlashtirilgan tarzda boshqarilmoqda, operatorlar soni 60 foizga qisqartirilgan va qazib chiqarish unumdorligi 12 foizga oshirilgan [40]. Sinopec kompaniyasining “Kunlun” tizimi esa 2023-yilda Xitoyning eng yirik sanoat dasturiy ta‘minot yutuqlaridan biri sifatida e‘tirof etilgan [41].

Rossiya tajribasi. Rosneft kompaniyasida sun‘iy intellekt va Big Data texnologiyalarini joriy etish natijasida neft qazib chiqarish xarajatlari har bir barrel uchun o‘rtacha 2,5 AQSh dollariga kamaytirilgan [43]. Gazprom kompaniyasi esa magistral quvur liniyalarida kompressor stansiyalarining energiya sarfini 8–10 foizga qisqartirishga erishgan [44].

Yaqin Sharq mamlakatlari tajribasi. Saudi Aramco kompaniyasi IoT sensorlari va sun‘iy intellekt tizimlarini qo‘llash orqali Ghawar konida neft qazib chiqarish unumdorligini 4 foizga oshirgan. Kompaniya 2021–2025-yillarda raqamli texnologiyalarga 18 mlrd AQSh dollari miqdorida investitsiya kiritishni rejalashtirgan [46]. ADNOC kompaniyasi esa 2025-yilga qadar 70 mlrd AQSh dollari miqdorida investitsiya jalb etishni rejalashtirgan [47].

O‘zbekiston Respublikasida neft-gaz sanoatini rivojlantirishning yangi bosqichi boshlangan. “O‘zbekneftgaz” milliy holding kompaniyasining isloh qilinishi, xorijiy investorlar bilan hamkorlikning kengayishi hamda sohani liberallashtirish jarayonida raqamli texnologiyalarni joriy etish strategik ahamiyat kasb etmoqda [48].

Quyidagi jadvalda O‘zbekiston neft-gaz sektorining so‘nggi yillardagi raqamli rivojlanish ko‘rsatkichlari keltirilgan (2-jadval).

2-jadval
O‘zbekiston neft-gaz sektorida raqamli rivojlanish ko‘rsatkichlari (2019–2025)³

Ko‘rsatkich	2019	2021	2025	O‘zgarish
Neft qazib chiqarish (mln. tonna)	1,01	0,88	0,72	-28,7%
Tabiiy gaz (mlrd. m ³)	51,3	48,7	46,2	-9,9%
Raqamli texn. investitsiya (mln.\$)	12	28	67	+458%
Avtomatlashtirish darajasi (%)	18	27	38	+20 ball
Raqamli kadrlar soni (ming kishi)	1,2	1,8	2,9	+142%
IoT qurilmalar soni (ming dona)	0,8	3,2	11,4	+1325%

Xalqaro tajribani tahlil qilish asosida O‘zbekiston neft-gaz sektori uchun bir qator ustuvor yo‘nalishlarni belgilash mumkin. Birinchidan, mavjud konlarda IoT sensor tarmoqlarini shakllantirish va SCADA tizimlarini zamonaviylashtirish eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ikkinchidan, O‘zbekistonning geologik ma‘lumotlar bazasini raqamli formatga o‘tkazish hamda Big Data texnologiyalari yordamida yangi neft va gaz zaxiralarini aniqlash samaradorligini oshirish zarur.

O‘zbekiston uchun “leapfrogging” (sakrab o‘tish) imkoniyati mavjud bo‘lib, bunda rivojlangan mamlakatlar bosib o‘tgan bosqichlarni qisqartirgan holda, bevosita eng zamonaviy texnologiyalarni joriy etish mumkin. Xitoy va BAA tajribasi — davlat ko‘magi va xorijiy investitsiyalar uyg‘unligi — O‘zbekiston uchun eng maqbul model sifatida baholanishi mumkin [50].

2023–2024-yillarda “O‘zbekneftgaz” va Schlumberger, Honeywell kabi kompaniyalar o‘rtasida raqamli texnologiyalar sohasida hamkorlik shartnomalari imzolandi. Surxondaryo va Qashqadaryo viloyatlaridagi neft-gaz konlarida IoT va avtomatlashtirilgan monitoring tizimlarini joriy etish bo‘yicha dastlabki loyihalar amalga oshirildi [51].

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalar endilikda “kelajak texnologiyalari” emas, balki zamonaviy operatsion zaruriyatga aylangan. Yuqorida tahlil qilingan mamlakatlar tajribasi va statistik ma‘lumotlar bir qator umumiy qonuniyatlarni aniqlash imkonini beradi.

Birinchi qonuniyat: raqamli transformatsiya bosqichma-bosqich amalga oshirilganda yuqori samaradorlikka erishiladi. Norvegiya va AQSh tajribasi shuni ko‘rsatadiki, dastlab ma‘lumotlarni yig‘ish infratuzilmasini yaratish, keyinchalik esa tahliliy tizimlar va sun‘iy intellekt texnologiyalarini joriy etish maqsadga muvofiq [52].

3 Muallif ishlanmasi

Ikkinchi qonuniyat: inson kapitali raqamli transformatsiyaning asosiy omili hisoblanadi. Texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etgan kompaniyalar xodimlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirishga katta e'tibor qaratgan. Masalan, Saudi Aramco kompaniyasining raqamli ta'lim markazi yiliga 10 000 dan ortiq mutaxassisni tayyorlaydi [53].

Uchinchi qonuniyat: raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligi yuqori darajada namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'rtacha hisobda investitsiyalarning qaytimi (ROI) 3 yil ichida 130–250 foizni tashkil etadi. Shu bilan birga, boshlang'ich investitsiyalarning katta hajmi va transformatsiya davridagi murakkabliklar ayrim kompaniyalar uchun cheklovchi omil bo'lishi mumkin [54].

To'rtinchi qonuniyat: kiberxavfsizlik va ma'lumotlarni boshqarish tizimlari raqamli transformatsiya jarayoni bilan uzviy ravishda rivojlanishi zarur. Colonial Pipeline hodisasi ushbu masalaning dolzarbligini yana bir bor tasdiqladi [55].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

1. Neft-gaz sanoatida raqamli texnologiyalar — sun'iy intellekt, IoT, Big Data, raqamli egizak va bulutli hisoblash — operatsion samaradorlikni 10–35 foizga oshirish, xarajatlarni 15–30 foizga kamaytirish hamda xavfsizlik ko'rsatkichlarini sezilarli darajada yaxshilash imkonini beradi (3-jadval). Mazkur natijalar AQSh, Norvegiya, Xitoy, Rossiya va Yaqin Sharq mamlakatlarining amaliy tajribasi bilan tasdiqlangan.

2. Global neft-gaz IT bozori 2030-yilga qadar 97,8 mlrd AQSh dollariga yetishi prognoz qilinmoqda, bu esa 2019-yilga nisbatan 3,5 martadan ortiq o'sishni anglatadi. Ushbu jarayon O'zbekiston uchun keng imkoniyatlarni yuzaga keltiradi.

3. Raqamli transformatsiya muvaffaqiyatining asosiy omillari quyidagilardan iborat: aniq strategiyaning mavjudligi, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va rivojlangan me'yoriy-huquqiy baza, inson kapitaliga investitsiyalar, kiberxavfsizlik tizimini shakllantirish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish.

4. O'zbekiston neft-gaz sektori uchun xalqaro tajribadan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, IoT va monitoring tizimlarini joriy etish, geologik ma'lumotlarni raqamlashtirish hamda mutaxassislarni qayta tayyorlash ustuvor yo'nalishlar hisoblanadi (2-jadval).

5. O'zbekiston sharoitida Xitoy va BAA modeli — ya'ni davlat ko'magi va xorijiy investitsiyalar uyg'unligi — raqamli transformatsiyani amalga oshirishning eng maqbul yo'nalishlaridan biri sifatida tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. World Economic Forum. (2023). *Digital Transformation Initiative: Oil and Gas Industry*. Geneva: WEF.
3. McKinsey Global Institute. (2022). *Digital in Oil and Gas: Achieving One Trillion Dollars of Value*. New York: McKinsey & Company.
4. Daniel Yergin, Richard Johansen. (2022). *The New Map: Energy, Climate, and the Clash of Nations*. New York: Penguin Press.
5. Bjørnstad S.H., Iden K., Tveiten C.K. (2021). Artificial Intelligence in Offshore Oil Platform Safety Systems. *Journal of Loss Prevention*, 72, 104–117.
6. Vosen R. (2022). Big Data Analytics in Seismic Interpretation. *Geophysics*, 87(3), 45–62.
7. Ramamurthy B., Garg S. (2023). IoT-based Pipeline Monitoring Systems in Oil and Gas. *IEEE IoT Journal*, 10(4), 3241–3258.
8. Li J., Zhang Y. (2022). Digital Twin Technology in CNOOC Offshore Platforms. *Energy*, 254, 124–138.
9. Ergashev B.X., Umarov A.R. (2023). O'zbekneftgaz kompaniyasida raqamli transformatsiya. *O'zbekiston iqtisodiy jurnali*, №4, 78–91-betlar.
10. Brulé M.R. (2023). The Digital Oil Field. *SPE Journal*, 28(1), 12–28.
11. BP Global. (2023). *Annual Report and Form 20-F 2022*. London: BP p.l.c.
12. Shell International. (2023). *Shell Sustainability Report 2022*. The Hague: Royal Dutch Shell.
13. GE Digital. (2023). *Predix Platform: Case Studies in Oil and Gas*. San Ramon.
14. Saudi Aramco. (2023). *Annual Report 2022*. Dhahran.
15. Gaur M. et al. (2023). Industrial Internet of Things in Oil and Gas. *IEEE Access*, 11, 15423–15467.
16. Equinor. (2023). *Annual Report and Accounts 2022*. Stavanger.
17. Rosneft. (2023). *Annual Report 2022*. Moscow.
18. CNPC. (2023). *Annual Report 2022*. Beijing.

19. Perrons R.K., Jensen J.W. (2021). Data as an Asset in the Oil and Gas Industry. *Energy Research & Social Science*, 78, 102–118.
20. ExxonMobil. (2023). *Summary Annual Report 2022*. Spring.
21. Chevron Corporation. (2023). *Annual Report 2022*. San Ramon.
22. TotalEnergies. (2023). *Annual Report 2022*. Courbevoie.
23. Grieves M. (2022). *Digital Twin: Manufacturing Excellence through Virtual Factory Replication*. Florida Institute of Technology.
24. Siemens AG. (2023). *Digital Twin for Oil and Gas: Case Studies 2022*. Munich.
25. BP. (2022). *Technology Outlook 2022*. London.
26. Aspen Technology. (2023). *aspenONE Engineering Suite: Petroleum Refining Solutions*. Bedford.
27. Microsoft Azure. (2023). *Azure for Oil and Gas: Industry Solutions*. Redmond.
28. Amazon Web Services. (2023). *AWS for Oil and Gas: Case Studies*. Seattle.
29. Turton W. (2021). Colonial Pipeline CEO Defends Paying \$4.4 Million Ransom. *Bloomberg*, May 19.
30. Gartner. (2023). *Market Guide for OT Security*. Stamford.
31. Clarke G. (2023). *SCADA and the IIoT: Building the Industrial Internet*. Sebastopol: O'Reilly Media.
32. Honeywell Process Solutions. (2023). *Experion PKS Orion: Product Overview*.
33. Emerson Electric. (2023). *Boundless Automation: Vision and Technology*.
34. U.S. Energy Information Administration. (2024). *Monthly Energy Review*. Washington, D.C.
35. Pioneer Natural Resources. (2023). *Annual Report 2022*. Dallas.
36. Norwegian Oil and Gas Association. (2023). *Digitalisation in the Norwegian Oil and Gas Industry*. Stavanger.
37. Equinor. (2022). *Johan Sverdrup: World's Most Carbon Efficient Oilfield*.
38. Statistics Norway (SSB). (2023). *Oil and Gas Activities: Investment in Digital Technology*. Oslo.
39. CNPC Research Institute. (2023). *China Oil and Gas Industry Development Report 2022*. Beijing.
40. PetroChina. (2023). *Annual Report 2022*. Beijing.
41. Sinopec Group. (2023). *Annual Report 2022*. Beijing.
42. Pravitel'stvo RF. (2020). *Natsional'naya programma "Tsifrovaya ekonomika RF"*. Moscow.
43. Rosneft. (2022). *Digitalisation Strategy 2022–2030*. Moscow.
44. Gazprom. (2023). *Annual Report 2022*. Moscow.
45. Al-Shalabi A.M. et al. (2023). Digital Transformation in Middle East Oil and Gas. *Arabian Journal for Science and Engineering*, 48, 5123–5145.
46. Saudi Aramco. (2022). *Ghawar 4.0: Digital Oilfield Transformation*. Dhahran.
47. ADNOC. (2023). *Digital Strategy 2025*. Abu Dhabi.
48. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 1-martdagi PQ-4989-son Qarori. Toshkent.
49. Azimov A.Sh. (2023). O'zbekistonda neft-gaz sanoatini rivojlantirish istiqbollari. *O'zbekiston: iqtisodiyot va moliya*, №3, 34–47-betlar.
50. International Energy Agency. (2023). *World Energy Outlook 2023*. Paris.
51. O'zbekneftgaz. (2024). *2023-yil faoliyati to'g'risidagi hisobot*. Toshkent.
52. Deloitte. (2023). *Digital Transformation in Oil and Gas: A Global Benchmark Study*. New York.
53. Saudi Aramco. (2023). *Human Resources and Workforce Development Report 2022*. Dhahran.
54. Accenture. (2023). *Reimagining the Future of Oil and Gas with Digital*. Dublin.
55. MarketsandMarkets. (2023). *Oil and Gas Digital Transformation Market — Global Forecast to 2030*. Chicago.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>